

Veerle Malschaert

“Welkom op de triestigste comedyshow van Vlaanderen”, zegt Veerle Malschaert tijdens haar vierde onewomanshow *Boegbeeld*. Ze mikt nooit op de lach zonder meer, maar gaat liever voor een lach en een traan. Ontwapenend eerlijk heeft ze het over haar scheiding, naakt en kwetsbaar staat ze op het podium. Een comedyshow als verwerkingsproces.

Wanneer ontdekte je dat je talent hebt om mensen te doen lachen?

“Vrij vroeg. In het middelbaar gebeurde het geregeld dat vriendinnen plat gingen met een verhaal dat ik vertelde, vooral wanneer het over erge dingen ging die me waren overkomen. Dat ze zich verontschuldigden omdat ze met mijn miserie lachten: ‘Sorry Veerle, maar je vertelt het ook zo grappig!’ Alles wat me overkwam, werd een verhaal, verteld met de nodige animo, zodat het zeker niets zieligs had. Hoe erg het ook is wat je overkomt, vroeg of laat wordt alles om mee te lachen. Lachen is een manier om met de dingen om te gaan, het is de saus die je verhaal verteerbaar maakt.

Toen ik later een acteeropleiding volgde, zeiden mijn leraars me: ‘Veerle, je hebt komisch talent, daar moet je iets mee doen.’ Maar dat was niet wat ik wou. Ik wilde dramatische rollen spelen, mensen ontroeren, diep gaan. Ik keek eerlijk gezegd een beetje op komische rollen neer, vond ze te dun. Maar kijk: tien jaar geleden overtuigde stand-up-comedian Bart Vanneste (*Freddy De Vadder, red.*) mij om comedy een kans te geven, ondertussen ben ik aan mijn vierde soloshow toe.”

Je had de smaak dus vrij snel te pakken: is dat het verslavende effect van de lach?

“Die eerste optredens waren toch altijd met een dubbel gevoel: ik hou van humor, maar ik vind mop-

pen deprimerend. Die dwang om te lachen die je hebt bij stand-upcomedy - je zit hier nu, je zál lachen - vind ik verschrikkelijk. Daar ben ik te tegendraads voor. Bovendien heeft het even geduurd voor ik mijn eigen stem vond. In het begin speelde ik een typetje, ik stond veel stoerder dan ik was op dat podium, als een halve vent in dat machowereldje van de stand-upcomedy. Ik stak mezelf, mijn kwetsbaarheid en mijn vrouwelijkheid weg. Als actrice kon ik me wegstoppen achter de tekstschrijver, achter de regisseur. Maar als comédienne stond ik daar als mezelf met mijn verhaal, naakt en kwetsbaar. Dat was een heel grote drempel.”

Je nieuwe zaalshow gaat over je recente scheiding. Als naakt en kwetsbaar op een podium staan, kan dat tellen.

“Mijn show gaat over uiteenvallen en jezelf terug lijmen. Naakter en kwetsbaarder dan dit wordt het niet. Maar toch mag er gelachen worden. Eigenlijk vertel ik nog steeds, zoals ik al deed in het middelbaar, mijn verhaal, en dat is nog steeds met een lach en een traan. Bij mij lachen mensen om echt zware dingen, om het eindigen van een relatie, om het moeten afgeven van je kinderen bij co-ouderschap, om verdriet en ons onvermogen om daarmee om te gaan. Mijn publiek ontroeren vind ik even belangrijk als die lach krijgen. De twee aspecten zitten in me: de actrice wil raken, de comédienne wil doen lachen. Ik krijg op deze show veel intensere reacties dan op eerdere shows. Na afloop komen ze me een knuffel geven of vertellen ze me hun verhaal. ‘Het is mijn verhaal dat je daar brengt’, zei een man. En iemand anders mailde me dat mijn show de beste therapie was die ze kon krijgen.”

Was het maken van deze show ook voor jou helend: lachen als therapie?

“Absoluut! Mijn oma zei vroeger al tegen mij: ‘Lachen en schreien, dat zit bij jou in één vaatje!’ Beide zijn ze een uitlaatklep en als je down bent, doet lachen evenveel deugd als huilen. In beide gevallen verlaat het stresshormoon je lichaam. Lachen is mijn manier om te overleven, om mezelf er weer bovenop te helpen. Ik ben een extreem gevoelig mens: mocht ik die humor niet hebben, zou ik er misschien wel aan onderdoor gaan.”

Was er een drempel om een comedyshow te maken over iets dat zo dicht bij je ligt?

"Ik was ideeën aan het sprokkelen voor een volgende show toen het gebeurde. Ik wilde die scheiding helemaal niet, was er kapot van. De tijd ging voorbij en ik moest stilaan aan materiaal voor mijn nieuwe show beginnen te denken. Wat nu, dacht ik. Hoe moet ik verstoppen wat er speelt in mijn leven? Als je eerlijk en authentiek op dat podium wilt staan, kan je niet doen alsof er niks aan de hand is en zwijgen over het grote verdriet dat je leven op dat moment overheerst. En het weglachen, als een macho op dat podium grappen staan maken over mijn scheiding, terwijl ik letterlijk niet meer slaap, en in frutten vaneen lig, dat kon ik ook niet. Het was geen bewuste keuze om er een show van te maken. Ik heb lang getwijfeld. Pas toen mijn therapeute in lachen uitbarstte terwijl ik mijn hart bij haar uitstortte, besepte ik dat ik het moest doen. Ik heb altijd het talent gehad om, terwijl ik door de shit ga, afstand te nemen en een analyse van de situatie te maken, er de humor van in te zien. Nu, dat klinkt alsof het daarna vanzelf ging, maar die eerste try-out - in de living bij goede vrienden - stond ik non-stop huilend op het podium. Veel gelachen is er toen niet. Maar de show groeide, samen met mijn verwerkingsproces, van living naar living, met elke keer minder tranen en meer lachsalvo's. Ik werd overal in een warm bad van liefde ontvangen, na afloop maakten mensen stoofvlees voor mij (*lacht*). Ja, het was therapeutisch."

Leg je jezelf wel een rem op?

"Na de scheiding zat ik met veel kwaadheid en dan is het verleidelijk om een grap als wapen te gebruiken. Maar uit kwaadheid ontstaan niet de beste dingen. Sowieso ben ik nu veel softer dan tien jaar geleden. Die eerste shows, dat was opkomen en baf!, de beuk erin. Nu tast ik eerst het gezelschap wat af voor ik erin vlieg. Ik zorg dat mensen mee zijn in mijn verhaal. Moeder worden heeft me zachter en subtieler gemaakt."

Wat vind jij van het cliché dat een vrouw niet grappig is?

"Onzin. Als je dat gelooft, heb je niet goed om je

heen gekeken! Ik denk ook niet dat er veel verschil bestaat tussen mannen- en vrouwenhumor: mannen zijn misschien wat harder, en er zal ook wel een verschil zijn in thematiek, maar dat wil niet zeggen dat vrouwen niet met mannen lachen en omgekeerd: een goeie grap is grappig voor iedereen. Tijdens mijn shows lachen mannen even hard als vrouwen, en zelf lach ik zowel met vrouwelijke als met mannelijke comedians. Hoog tijd dat we die vakjes afschaffen. En als we dan toch aan het afschaffen zijn: weg met het concept van 'een vrouwencomedyavondje': een line-up van vrouwen is gewoon een comedyavond. Punt."

— A.W.

OP WWW.MARIECLAIRE.BE VIND JE ONZE SUGGESTIES
GRAPPIGE FILMS, VIDEO'S, BOEKEN

Willen of niet, vrouwen zijn lollig

Je afvragen of vrouwen grappig kunnen zijn, is hetzelfde als je afvragen of vrouwen rode bloedcellen hebben. Vrouwen met humor. We koesteren ze. Waarom denken we dat er minder grappige vrouwen zijn dan mannen? Tekst Sophie Matthys

Vrouwen hebben geen tijd voor humor Er is wel degelijk een verschil tussen mannenhumor en vrouwenhumor. Ten eerste is er 's mans liefde voor onomatopoeën. Mannen bouwen graag een wereld op wanneer ze een grap vertellen. En daar horen geluiden bij, bij voorkeur zelf nagebootst: brrroem brrroem, njieeeeeewww, takatakatakataaaa! Is het om het leuke effect ervan of omdat ze anders bang zijn dat we hen niet begrepen hebben? Neem dan vrouwen. In plaats van een setting te creëren, pikken vrouwen sneller in op een bestaande situatie. Veel makkelijker. Ze zijn niet grappig op commando. En ze noemen zichzelf helemaal niet rap komiek. Misschien zijn vrouwen gewoon niet enorm geïnteresseerd in humor. Of hebben ze gewoon minder tijd voor humor. Terwijl mannen op café, kantine of familiefeest de ene wise-crack na de andere spuien, houden zij zich intussen vlot bezig met tien andere dingen. Volgens onderzoekers zijn vrouwen meesters in zogenaamd affiliatieve humor. Ze concluderen namelijk dat vrouwen elkaar ondersteunen en aanvullen in conversaties, terwijl mannen juist competitief zijn ten opzichte van elkaar. Verbaal duelleren? Check! Agressieve humor? Check! Onder de gordel gaan met flauwe jokes over lengtes, maten en snelheden? Check!

Je beste vriend belachelijk maken en plein public? Checkerdecheck! Vrouwen daarentegen gebruiken humor om persoonlijke informatie met elkaar te delen, om zo een vertrouwensband op te bouwen.

Vrouwen halen zichzelf naar omlaag Vrouwen zouden ook meester zijn in zelf-depreciërende humor. Zelfspot dus. Vrouwen maken grapjes over hun eigen (gedeelde) ervaringen, het omgaan met moeilijkheden in hun leven en daarbij halen ze zichzelf vaak omlaag. We doen het bijna allemaal. De allerbeste comédiennes ter wereld verdienen tonnen geld en hebben miljoenen fans, en toch blijven ze het nodig vinden om te laten weten dat ze slecht zijn in sparen, kinderen opvoeden, diëten of detoxen. Reden? Het zou de groepsbanden versterken en zo zou niemand benadeeld worden door haar humor. Want oef, ze maakt zichzelf in de eerste plaats belachelijk. Versterken van groepsbanden en affiliatieve blabla? Daar moet een man eens goed om lachen. Hij en hij alleen zal de grappigste van de troep zijn.

Vrouwen zijn per ongeluk grappig Kijk naar het rische *Loslopend Wild* en je weet het: we doen het

goed in alledaagse situaties, als gewone vrouwen, met onze kleine kantjes, soms pijnlijk, soms gênant en bijna altijd onbedoeld grappig. De perfecte funny woman? Ze is volgens velen spontaan, lollig zonder het te willen te zijn, haar grapjes zijn subtiel, zonder voorbedachten rade en eerder een beetje toevallig. Laat dit nu net het tegenovergestelde zijn van de mannelijke stand-up comedy. Daar draait het net niet om spontaniteit en allerminst om subtiliteit (Hans Teeuwen, anyone?), maar om een ijzige timing, expliciete gore details en het meesterlijk bespelen van je publiek. "Als cabaretier moet je een heel publiek kunnen controleren, je moet dus zeer assertief en zelfs agressief zijn om daarin te slagen en dat zijn toch voornamelijk mannelijke kenmerken", bevestigt de Amerikaanse psycholoog Robert Provine ons vermoeden. Vrouwen staan niet graag in hun blootje, met alleen maar een spotlight en een microfoon. Maar twitteren kunnen ze als de beste. Lekker handig en het heeft een instant effect. Er bestaan tientallen hilarische tweetende comédiennes: de vuilbekkende Ellen Barkin, Lena Dunham... Snufje politiek, feminisme, veel over mannen, kinderen opvoeden en te veel koekjes en witte wijn. Very retweetable.

Vrouwen zijn nooit zomaar een comédienne

En dan zijn er nog de looks natuurlijk. Terwijl een gemiddelde Vlaamse stand-up comedian eruitziet alsof hij uit de catalogus van de E5-mode komt (denk jeans, geruit hemd, saaie trui of hoodie), moeten vrouwen knallen tijdens hun act. Veerle Malschaert en Els De Schepper, om twee 'grandes dames' te noemen, zijn stuk voor stuk opvallende, flamboyante podiumpersoonlijkheden met een knappe bos haar, knalrode lippen en fonkelende ogen. Braaf, gemiddeld mooi of schattig? Vergeet het. Volumineus zijn, is daarentegen een plus, volumineus én vuilbekken levert nog meer punten op, nietwaar badass Melissa McCarthy? Een heel grote mond opzetten over de meest gênante lichamelijke situaties en embarrassing bodily function noises helpen ook, denk maar aan de heerlijke Sarah - *I can't see my fanny because of my belly. But I can't see my belly because of my tits* - Millican. Dit lijkt niet nodig te zijn voor mannen. Beeld je je de vrouwelijke Geert Hoste in: een huisvrouw van 56 jaar met kort muizig

haar, een bril en een grijze trui. Zou zij volle zalen trekken? Vrouwelijke comédiennes hebben altijd een adjectief nodig. Of om het met de woorden van de - boomlange - Britse comédienne Miranda Hart te zeggen: *As a woman, it seems you can't just be a comedian; you're always classed as something else, too, whether that's 'beautiful,' 'pint-sized,' 'larger-than-life' or in my case, 'the giraffe,' 'big.'*

Vrouwen hebben geen podium nodig Vrouwen excelleren

in vele vormen van humor. Want gelukkig is het spectrum van de lach heel breed. Vrouwen zijn wel degelijk grappig: in de vergaderzaal, thuis, in de kleedkamer van de sportclub, schoolplein, je vindt ze overal. En oké, misschien gaan we op die manier niet snel dat groezelige glazen plafond van het comedy café aan diggelen slaan, maar so what? Laten we de dapperen die het wel proberen op handen dragen en de miljoenen andere sisters blijven aanmoedigen om met hun heerlijke 'per ongeluk'-humor elke vergadering, wachtrij, etentje of feestje op te leuken. Deal?

— S.M.

Zsa Zsa Gabor forever

Ze moet een van de grappigste vrouwen van haar generatie geweest zijn: de net overleden Zsa Zsa Gabor. Maar ze was geen comédienne. Ze was zelfs geen goede actrice, laat staan een grappige actrice. Wat ze wél had? Negen ex-echtgenoten. Veel juwelen. En een vlijmscherpe tong. Of het ene een direct gevolg is van het andere, is niet echt duidelijk, maar zeker is dat haar legendarische quotes deze topdiva nog lang zullen overleven, zoals de klassieker *I am a good housekeeper. Everytime I get a divorce, I keep the house.*

Of: *I know nothing about sex, because I was always married.* En komaan, nog eentje: *I want a man who's kind and understanding. Is that too much to ask of a millionaire?*